

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός υψώνεται ήμα
δείξω πώς δε φοβάται την
λήθη—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φω-
σκούς της καλούς.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Σ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΤΟΥ ΦΕΒΡΑΡΙΟΥ 1909

ΓΡΑΦΕΙΟ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗΣ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 332

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ. Γράμμα στη Μυριέλλα.
ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. 'Η κούλια τ'ακροπόταμου (συνέχεια).
'Ο 'Ανομενόμενος.
Ο ΝΟΥΜΑΣ. 'Αμυαλοσύνη.
ΠΛΑΤΩΝ ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ. Τό βυσσινί τριαντάφυλλο.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Λεάντρος Παλαμάς, Γ. Παργιολίτης.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΑΜΥΑΛΟΣΥΝΗ

Διαδήλωση λοιπόν και κουμπουριές κ' αίμα. Γιατί; Για να πέσει ο Θεοτόκης και ναρθεί ο Πάλλης. Για να πέσει ο Πάλλης και ναρθεί ο Θεοτόκης. Σά να μην τους ξέρουμε και τους δυό τους, σά να μην τους είδαμε, σά να μην τους κάναμε τόσες και τόσες φορές πρωθυπουργούς δίχως κουμπουριές και σά να μην τους ρήξαμε τόσες και τόσες φορές δίχως αποκριάτικα ξεφωνητά και μασκαράδικια!

Κρίμας τα λαρόγρια που ξεμιστήκανε, κρίμας το αίμα που χύθηκε! Για τέτοιους και για τους όμοιους τους και μια στολαματιά αίμα πάει πολύ, και μια φωνούλα τσοηδά, μεγάλη τιμή τους είναι.

'Εχετε όρεξη να χύσετε το αίμα σας; Φυλάχτε το και θάρθει ή ώρα. Και το αίμα μας δε θα χυθεί στα χατάνικα της πολιτικής και δε θα ποτίσει τους κομματικούς ασφόδελους. Το αίμα μας θα χυθεί για κάτι ιερώτερο και πιο σημαντικό, για κάποιο δνειρεμένο ξεσκλάβωμα που η ψυχή μας άρχινει να νάν το λαχταράει και τα μάτια της ψυχής μας άρχινούν να νάν το ξεχωρίζουν μες από το πηχτό σκοτάδι που μές περιζώνει. Το αίμα σου, σκ αβωμένο λαέ, είναι ιερό και για ιερό σκοπό αξίζει να νάν το χύσεις.

Κάποιος είπε την Τετάρτη το βράδι πώς είντουσαν περτάτα όλα, όλα...και διαδήλωσης και κουμπουριές και πετροβολήματα και πώς μια μπόμπα κατά της Βουλής θάν τα ξεδιάλυσε όλα.

Περτάτα κ' ή μπόμπα. Θα ξεσκλαβωθούμε από τη μια Βουλή για να σκλαβωθούμε στην άλλη, που θάρθει κατόπι της. 'Αν κρατάμε μια μπόμπα στα χέρια μας, άς μη την ξεδιώσουμε ρήχνοντας τηνε κατά της Βουλής. 'Ας τη ρήξουμε κατά του ίδιου του έαυτού μας, άς μπομπαρδίσουμε την ίδια την ψυχή μας.

Τότε και μόνο τότε, αποχτώντας καινούρια ψυχή, όλα θάν τα ξανακαινούργεψουμε δίχως διαδήλωσης και δίχως κουμπουριές—άκόμα και δίχως μπόμπες.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗ ΜΥΡΙΕΛΛΑ

Παρίσι 27 του Γενάρη 1909

* 'Αγαπητή μου Μυριέλλα,

Δέν ξέρω τί θα πήτε για μένα ή μπορεί και να το ξέρω. Θα πήτε πώς είμαι δάσκαλος, πώς είμαι σκολαστικός, πώς, την άνοιξη, προτού πάρω και μυρίσω ένα λουλούδι, θα μετρήσω τα φύλλα του και θα κοιτάξω το είδος του. 'Ετσι άπαράλλαχτα κάνω και με το χαριτωμένο σας άρθρο του Νουμά, που το διάβασα σήμερα το πρωί. 'Αντί να το χαρώ—και να σάς συχαρώ, κιάνη—την πέννα μου, σημειώνω δώδε καϊδε μια λεξούλα, μια φρασούλα, σάς στέλνω κιόλας το σημειωμένο τάντιτυπο, να διήτε τί βάρβαρος που είμαι. Να μη σάς κακοφανή, παιδάκι μου. Βλέπω, καταλαβαίνω με πόση προσοχή, με πόση θρησκεία, γυρέβετε να γράψετε τη γλώσσα μας κανονικά· για τούτο και γά τίποτες άλλο, τόλμησα να σάς δείξω και μερικά που μπορούσαν να γραφούνε κι άλλως. Πιο έφκολο να σάς τα ξεσηκώσω στο ίδιο το φύλλο, παρά να σάς τα ξηγήσω ένα ένα στο γράμμα μου. 'Εσείς άμέσως θα διήτε τί τρέχει. Μικρά, πολύ μικρά πράματα. Μά να πούμε γλήγορα γλήγορα και τα μεγάλα σας τα παινέδια.

Θαρώ πώς είστε άκόμη πολύ νέα· και σάν το συλλογιέται κανείς, είναι τόντις ναπορήση με τη δύναμη του λογισμού και του ύφους, που σέ όποια ηλικία κι αν είναι, δε φαντάζεται κανείς δύναμη πιο γρη. 'Εσείς ξέρετε τί θέλετε να πήτε και το λέτε. 'Από είναι στο συγγραφέα το πιο σπουδαίο, ίσως και το μόνο. Ξευλίζετε με λογική τις ιδέες σας, φτάνετε στο συμπέρασμα και με λίγα λόγια χτυπητά μās το φανερώνετε με τρόπο που καλύτερα το βλέπει ο καθένας. Μπράβο σας. Θα φιάσω και γώ τώρα σ' ένα συμπέρασμα, όσο άχαμνά κι αν ξετύλιξα τη δική μου την ιδέα. Και το συμπέρασμα είναι, που θα είτανε άμαρτία σωστή, να μην ξακολουθούσατε.

Δέν είμαι διόλου της γνώμης πώς μια γυναίκα δέν έχει το χρέος, όπως κι ο άντρας, να καλλιεργήση τα χαρίσματα που πήρε από τη

(*) Σημ του 'Νουμά. Το γράμμα αυτό σταλμένο στη Μυριέλλα, που δημοσίεψε στα φύλλα 324, 325 και 326 μερικά κεφάλαια από τη μελέτη του κ. Thum «Die Neugriechische Literatur», άξίζει να διειδυτεί απ' όλους μας για όσα κυρίως λέει για τη χασμωδία, που φαίνεται και δέν την πολυπρεσέχουμε κι περισσότερο. Γι' αυτό ίσως ίσως ζητήσαμε την άδεια από τον κ. Ψυχάρη να νάν το κυλώσουμε το γράμμα στο 'Νουμά.

μάννα μας τη φύση. 'Εχω μια μικρή κόρη δεκατεσσάρω χρονώ που παίζει βιολί, που παίζει καλά, και που θα το κάμη άπάγγελμά της. Το ίδιο και σείς, πρέπει, θαρώ, να μην παρατήσετε το δικό σας το βιολί, την τέχνη της πέννας, μαζί και την ποίηση που νοιώθει κανείς στα γραφτά σας. 'Εγώ, τί να σάς πώ; Μ' έχετε σκλαβωμένο μ' όσα λέτε για μένα. Μά δε σάς δίνω τη συβουλή που σάς έδωσα, μόνο και μόνο για να διαβάξω τα γλυκά σας τα λογάνια. Σας παρακινώ θερμά στο γράψιμο, έπειδή το κατάλαβα πώς είστε προικισμένη για τέτια δουλειά. 'Ηδελά· πολύ να μάθω αν έχετε σκοπό να μάς κάμετε και κανένα δηγηματάκι, αν ή φαντασία σας δέν πήρε δρόμο, αν το πουλί, το πουλί που έχει μέσα του ο καθένας ή πιο σωστά, που τ'όχει όποιος γεννήθηκε ποιητής, δέν άνοιξε τα φτερά του. Είμαι βέβαιος πώς κάμποσα χατάνικα θα έχετε γεμισμένα.

Πάντα να προσέχετε στη γραμματική, όπως προσέχετε δά και τώρα. Να προσέχετε και σέ κάτι άλλα, που δέν είναι άσημαντα όσο φαίνονται, αν και δέν τα παρατηρεί ο άναγνώστης. Βγαίνει όμως κερδεμένος από τη γενική την έντύπωση που του άπομνήσκει από το διάβασμα. 'Εμένα ή μανία μου άξαφνα είναι ναποφέβω τη χασμωδία· χασμωδία έχουμε όταν ή προηγούμενη λέξη τελειώνει με το ίδιο φωνήεντο που άρχίζει κ' ή άκόλουθη. Δ. χ. σ' όλη την «'Αρρώστη Δούλα», όπου ο λόγος κάθε τόσο για την ύγεια, δέν πιστέβω να βάλω ούτε μια φορά την όνομαστική, γιατί θα είτανε χασμωδία, 'Η 'Υγεία. Δύσκολο δέν είναι, σάν το συνηθίση κανένας.

'Υπάρχει και κάποιο άλλο τερίτι μεσα στα πολλά της πέννας τα τερίτια. Νομίζω πώς άσκημα χτυπά σιάφι, όταν ή άρχική συλλαβή μιας λέξης είναι όμοια με την τελική της προηγούμενης. Ποτέ μου δε γράφω άφΤΟ ΤΟ παιδί, άφΤΟΣ Ο Σοφός, έγραΨΕ ΣΕ μένα κτλ κτλ. Το συνηθίζει κανείς και τούτο. Μά να μην το παρακάνουμε κιόλας· να μη λέμε πώς χασμωδία γίνεται, άμα έχουμε δυό φωνήεντα συνεχικά, έπειδή τότες δέν έπρεπε να γράφουμε ούτε κλΑΙΩ, ούτε πΛΕΙ κτλ. κτλ.

Τώρα πιά δε θα μου ταναιρέσει πώς είμαι σκολαστικός. Σκολαστικός για το καλό. Μιλώ μαζί σας καθώς θα μιλούσα μ' ένα συνάδερφο. Κ' έτσι δέν μπορεί να πειραχτή ή συνάδερφος, αφού μάλιστα είναι συνάδερφ κ' έχει άγαθή καρδιά.

Σας γλυκοχαιρετώ
Πρόθυμός σας
ΨΥΧΑΡΗΣ